

Innhold

Forord	5
DEL I INNLEDNING	23
Kapittel 1 Innledning	25
1.1 Obligasjonsretten	25
1.2 Skyldforhold – fordringer og forpliktelser	26
1.3 Obligatoriske og tinglige rettigheter	27
1.4 Alminnelig obligasjonsrett som rettsdisiplin	28
1.5 Avgrensning av emnet for fremstillingen	33
1.6 En del obligasjonsrettslige ord og begreper	37
1.6.1 Innledning	37
1.6.2 Ensidige forpliktelser og gjensidig bebyrdende kontraktsforhold	37
1.6.3 Engangsytelser, rateytelser og løpende (vedvarende) ytelser	38
1.6.4 Avbestilling, oppsigelse og hevning	38
1.6.5 Risiko	40
Kapittel 2 Obligasjonsrettens rettskilder	42
2.1 Innledning	42
2.2 Kontrakten	42
2.2.1 Kontrakten som rettskilde	42
2.2.2 Kontraktstolking	43
2.2.3 Standardkontrakter	46
2.2.4 Internasjonale standardkontrakter	47
2.2.5 Rammeavtaler	48
2.3 Lover, forskrifter og traktater	48
2.3.1 Oversikt over aktuelle lover, forskrifter og traktater	48
2.3.2 Fravikelige og ufravikelige lover	52
2.3.3 Tolking av lover mv.	53
2.4 Rettspraksis, voldgiftspraksis og nemndspraksis	53
2.5 Kutymmer, sedvaner og god forretningsskikk	59
2.6 Alminnelige kontraktsvilkår (standardkontrakter)	60
2.7 UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts og Principles of European Contract Law (PECL); Draft Common Frame of Reference (DCFR)	61

2.8	Alminnelige obligasjonsrettslige prinsipper	70
2.8.1	Innledning	70
2.8.2	Kodifisering av eldre prinsipper	71
2.8.3	Eldre prinsipper anga ikke en klar løsning	72
2.8.4	Eldre festnede prinsipper.	75
2.9	Reelle hensyn.	77
2.10	Rettsteori	82
2.11	Annen nordisk rett og fremmed rett	88
DEL II KONTRAKTSRETTLIGE FORPLIKTELSE		91
Kapittel 3 Kontrakter og andre beslektede grunnlag for forpliktelser		93
3.1	Innledning	93
3.2	Løfte	93
3.3	Annen adferd som får løftevirkning	94
3.3.1	Innledning	94
3.3.2	Konkludent adferd.	94
3.3.3	Passivitet	95
3.3.4	Uaktksomhet i forhandlingssituasjon; løftevirkning eller erstatningsansvar.	95
3.4	Påbud.	97
Kapittel 4 Debitor for kontraktsrettslige forpliktelser		98
4.1	Innledning	98
4.2	Hvem som generelt kan være debitor	98
4.3	Hvem som er debitor for den enkelte forpliktelse.	99
4.3.1	Tilordning («omdirigering»)	99
4.3.2	Representasjon	100
4.3.3	Ansvarsgjennombrudd	102
4.3.4	Comfort-letters	112
4.4	Flere debitorer	113
4.4.1	Felles forpliktelser.	113
4.4.2	Ubegrenset solidaransvar	115
4.4.3	Delt (pro rata) ansvar.	118
4.4.4	Alternativt ansvar	118
4.5	Oppfyllelshjelper for debitor	119
Kapittel 5 Kreditor for kontraktsrettslige forpliktelser		120
5.1	Innledning	120
5.2	Hvem som generelt kan være kreditor.	120
5.3	Hvem som er kreditor for det enkelte krav	120
5.4	Flere kreditorer	121

Kapittel 6 Forpliktelsens gjenstand (ytelsens innhold)	
– realforpliktelser	122
6.1 Forskjellige typer forpliktelser – en oversikt	122
6.1.1 Hovedforpliktelser og biforpliktelser	122
6.1.2 Resultatforpliktelser og innsatsforpliktelser	126
6.1.3 Genus/species – fungibel/ikke fungibel – ytelse	130
6.1.4 Engangs-, rate- og vedvarende forpliktelser	134
6.2 Hovedforpliktelsens innhold – innledning	134
6.3 Hvorledes en kontrakt bestemmer forpliktelsens innhold	135
6.3.1 Avtaletolkning	135
6.3.2 Integrasjonsklausuler og avtalt skriftform	139
6.3.3 Prioritetsbestemmelser	141
6.3.4 Hovedavtale og biavtale	141
6.3.5 Endringer	142
6.4 Betydningen av realdebitors opplysninger for forpliktelsens innhold	144
6.4.1 Lovreguleringen	144
6.4.2 Opplysningsrisikoen utenfor lovregulerte tilfelle	145
6.4.3 Utstrekning av identifikasjonen	146
6.4.4 Særlig om arealmangler	147
6.5 Betydningen for forpliktelsens innhold av debitors unnlatelser av å gi opplysninger (misligholdt opplysningsplikt)	147
6.5.1 Innledning	147
6.5.2 Nærmere om læren om opplysningsplikt forankret i avtaleloven § 33	152
6.5.3 Særlig om kravet til opplysninger	154
6.5.4 Skyldkravet	162
6.5.5 Identifikasjon	165
6.6 Abstrakt fastleggelse av forpliktelsens innhold: Plikten til å prestere vanlig god ytelse	166
6.7 Tidspunktet for mangelsvurderingen	173
Kapittel 7 Pengeforpliktelser	176
7.1 Innledning	176
7.2 Pengeforpliktelsers gjenstand (innhold og omfang)	176
7.3 Renter, gebyrer m.m.	182
7.4 Realverdiklausuler og indekssklausuler	187
7.5 Gullklausuler	189
7.6 Pengeforpliktelser i fremmed mynt	190
7.7 Særlig om flermyntede obligasjoner	196
Kapittel 8 Oppfyllelse av kontraktsrettslige forpliktelser	197
8.1 Innledning	197
8.2 Hvem som kan oppfylle	198

8.2.1	Innledning	198
8.2.2	Debitor	198
8.2.3	Representant for debitor	198
8.2.4	Intervensjonsoppfyllelse	199
8.3	Hvem som kan motta oppfyllelse	201
8.3.1	Innledning	201
8.3.2	Kreditor	201
8.3.3	Representant for kreditor	201
8.3.4	Legitimasjonskreditor	201
8.4	Særlig om betaling; tvungent betalingsmiddel, sjekk, betalingskort	203
8.5	Hvilken forpliktelse en gitt oppfyllelse gjelder	207
8.6	Deloppfyllelse	210
8.7	Betinget oppfyllelse	212
8.8	Oppfyllelse med forbehold	213
8.9	Hva er endelig oppgjør? Adgangen til å fremme tilleggskrav	214
8.10	Rett til kvittering	215
8.11	Rett til innløsningspapir	216

Kapittel 9	Forfallstiden, oppfyllestiden og frigjøringstiden for forpliktelser	218
9.1	Innledning	218
9.2	Oppfyllestiden	219
9.2.1	Alminnelige regler om oppfyllestiden	219
9.2.2	Helligdager, høytidsdager og lignende	222
9.2.3	Løpedager	223
9.2.4	Særlig om oppfyllestiden ved forsendelse	223
9.2.5	Virkninger av at oppfyllestiden er oversittet	224
9.3	Forfallstiden	224
9.4	Frigjøringstiden	225

Kapittel 10	Oppfyllesesstedet for forpliktelser	230
10.1	Innledning	230
10.2	Oppfyllesesstedet for realforpliktelser	230
10.3	Oppfyllesesstedet for pengeforpliktelser	232
10.4	Pengeforpliktelser: Særlig om oppfyllesesstedet når kreditor har flyttet eller kravet er overdratt	238

Kapittel 11	Bortfall av kontraktsmessige forpliktelser ved oppsigelse eller avbestilling	240
11.1	Innledning	240
11.2	Oppsigelse av rett til løpende ytelse	241
11.2.1	Innledning	241
11.2.2	Oppsigelse med særlig hjemmel	241

11.2.3	Oppsigelse etter alminnelige regler	241
11.2.4	Vern mot usaklig eller urimelig oppsigelse	242
11.2.5	Oppsigelse uten overholdelse av oppsigelsesfrist	243
11.2.6	Avgangsvederlag, etterprovisjon og annen verdigodtgjørelse i særlige tilfelle	245
11.3	Avbestilling av engangsytelser/rateytelser	246
11.3.1	Innledning	246
11.3.2	Avbestillingsrett med særlig avtalehjemmel	246
11.3.3	Avbestillingsrett i henhold til god forretningsskikk (kutyme)	247
11.3.4	Avbestillingsrett uten erstatningsplikt etter almene regler	247
11.3.5	Avbestillingsrett med erstatningsplikt etter almene regler	248
11.3.6	Erstatningsutmålingen	251

Kapittel 12 Kontraktsrevisjon: Bortfall og endringer av kontraktsrettslige forpliktelser ved uventede endrede forhold; bristende forutsetninger, force majeure, urimelighet

		254
12.1	Oversikt	254
12.2	Den almene forutsetningslæren	260
12.2.1	Grunntrekk	260
12.2.2	Den subjektive og den objektive forutsetningslære	263
12.2.3	Betydningen av subjektive forhold på den ene eller begge parters sider	266
12.2.4	Forskjellige kategorier av etterfølgende forutsetningssvikt	268
12.2.4.1	Det er blitt fysisk mer farlig å oppfylle	269
12.2.4.2	Det er blitt økonomisk mer byrdefullt å oppfylle	270
12.2.4.3	Det er oppstått rettslige eller fysiske hindringer for en normal gjennomføring av kontraktsforholdet	271
12.2.4.4	Andre former for svikt i partens interesse i kontraktsforholdet	272
12.2.5	Kontrakten utelukker påberopelse av bristende forutsetninger. Forutsetningslærens gjennomslagskraft overfor kontraktsbestemmelser	275
12.3	Force majeure	278
12.3.1	Innledning	278
12.3.2	Force majeure-begrepet	279
12.3.3	Rettsvirkningene av force majeure	284
12.3.4	Force majeure-klausuler	286
12.4	Urimelige kontraktsvilkår – avtaleloven § 36	287
12.4.1	Innledning	287
12.4.2	Avtaleloven § 36 er en rimelighetsstandard	292
12.4.3	Målestokken etter avtaleloven § 36	296

12.4.4	De enkelte momenters relevans og vekt	300
12.4.4.1	Innledning	300
12.4.4.2	Forskjellen mellom kommersielle kontrakter og kontrakter mellom privatpersoner.	301
12.4.4.3	Partens opptreden ved avtaleinngåelsen og så lenge avtalen løper	305
12.4.4.4	Risikofylte og spekulative kontrakter	307
12.4.4.5	Veletablerte og alment praktiserte kontraksreguleringer	310
12.4.4.6	Avtalt risikofordeling som kan slå ut til begge retninger	311
12.4.4.7	Avtalt plassering av en begrenset og klart definert risiko i kontraktsforholdet	312
12.4.4.8	Kontraktsklausuler som objektivt sett er uegnet til regulering av partenes mellomværende.	313
12.4.4.9	Langsiktige kontrakter hvor det inntreffer forhold helt utenfor partenes beregning.	314
12.4.4.10	Kontraktsklausuler som legger urimelige pressmuligheter i den ene parts hånd	316
12.4.5	Forholdet mellom forutsetningslæren, force majeure- læren og avtaleloven § 36	318
12.5	Hardship-klausuler o.l.	323

Kapittel 13 Kontraktens unormale forløp – oppfyllelsssvikt.

Kreditorrisiko. Kreditor mora. Kontraktsbrudd (mislighold).

Bortfall av misligholdsbeføyelser. Reklamasjon	327
13.1 Grunnbegreper i kontraktsbruddslæren	327
13.1.1 Kontraktsbrudd, oppfyllelsssvikt og risiko	327
13.1.2 Utelukkelse og bortfall av misligholdsbeføyelser	328
13.2 Risikoen for skade	329
13.2.1 Risikoen for skade i kjøpsforhold	329
13.2.2 Risikoen for skade i andre kontraktsforhold	331
13.3 Risikoen for andre oppfyllelsshindringer enn skade	333
13.3.1 Innledning	333
13.3.2 Betydningen av funksjonsfordelingen.	333
13.3.3 Force majeure-hindringer	335
13.4 Kreditor mora	335
13.5 Mislighold. Grensen mot bristende forutsetninger	336
13.6 Omstendigheter som kan utelukke eller føre til bortfall av misligholdsbeføyelser	339
13.6.1 Innledning	339
13.6.2 Kontraktsmessige forbehold	340
13.6.3 Undersøkelsesplikt	345
13.6.4 Reklamasjonsplikt	352

13.6.5 Avkall	363
13.6.6 Passivitet	366
Kapittel 14 Detensjonsrett	367
14.1 Hovedregel.	367
14.2 Detensjonsrettens utstrekning	370
14.3 Løpende levering av realtyelser.	374
Kapittel 15 Rett til naturaloppfyllelse.	377
15.1 Naturaloppfyllelse – prinsipielle betraktninger.	377
15.2 Hovedregel og prinsipielle unntak.	379
15.3 Unntak i enkelttilfelle	383
15.3.1 Umulighet	384
15.3.2 Misforhold.	385
15.3.3 Tapsbegrensningsplikt	386
15.3.4 Samfunnsmessige hensyn	387
15.3.5 Tidsbundne ytelser (såkalte fixavtaler)	387
15.3.6 Tilbaketredelsesrett (oppsigelsesrett)	387
15.4 Tvangsfullbyrdelse	388
Kapittel 16 Retting og omlevering (avhjelp).	389
16.1 Retting – motstående hensyn.	389
16.2 Rettekrav som misligholdsbeføyelse.	390
16.3 Rettekrav etter garantivilkår	399
16.3.1 Innledning	399
16.3.2 Plikt eller bare rett for realdebitor?	400
16.3.3 Hvilke feil omfattes?	400
16.3.4 Bevisbyrdegaranti eller funksjonsgaranti?	401
16.3.5 Ansvar for reparasjonsomkostninger	402
16.3.6 Ureparerte mangler ved garantitidens utløp	403
16.3.7 Fraskrivelse av andre krav.	403
16.4 Realdebitors rett til retting.	404
16.4.1 Innledning	404
16.4.2 I hvilke kontraktsforhold kan det foretas retting?	405
16.4.3 Rammene for rettingsadgangen.	406
16.5 Retting suspenderer andre misligholdskrav.	408
16.6 Resultatet av retting.	409
16.7 Omlevering	410
16.7.1 Innledning	410
16.7.2 Omlevering som misligholdsbeføyelse.	411
16.7.3 Omlevering som defensiv beføyelse	412

Kapittel 17 Prisavslag	413
17.1 Prisavslag ved mangler	413
17.2 Betingelser for prisavslag	414
17.3 Beregning av prisavslag	417
17.4 Kan prisavslagskrav møtes med omgjøringskrav?	422
17.5 «Prisavslag» ved forsinkelse er ikke prisavslag	423
Kapittel 18 Hevning	425
18.1 Hevningsbegrepet	425
18.2 Hovedvilkår: Vesentlig kontraktsbrudd	426
18.2.1 Innledning	426
18.2.2 Vesentlighetskravets innhold	428
18.2.3 Unntak fra vesentlighetskravet	440
18.3 Hevningskrav når avtalen allerede er oppfylt overfor misligholderen	443
18.3.1 Innledning	443
18.3.2 Kjøpsforhold	443
18.3.3 Eiendomskjøp	445
18.3.4 Andre kontrakter	447
18.4 Hevningskrav der misligholderen ikke kan få sin ytelse tilbake eller ikke i samme stand	447
18.4.1 Kravet om restitusjon	447
18.4.2 Restitusjon av berikelse	450
18.4.3 Restitusjonskrav utenfor kjøp	453
18.5 Hevning med virkning ex nunc eller ex tunc?	453
18.6 Delvis hevning	457
18.6.1 Hevningsretten er begrenset til en del	457
18.6.2 Kan kreditor velge delvis hevning?	459
18.7 Hevning utelukker ikke erstatning	461
18.8 Hevningserklæringen	462
18.9 Adgang til å påberope annet hevningsgrunnlag?	464
18.10 Rettsvernet overfor tredjemann	465
Kapittel 19 Erstatningsansvar – grunnlag	466
19.1 Erstatning i kontraktsforhold	466
19.2 Culparegelen	468
19.2.1 Den alminnelige erstatningsregel	468
19.2.2 Omvendt bevisbyrde	476
19.2.3 Forsett og grov uaktsomhet i kontraktsretten	478
19.2.3.1 Forsett	479
19.2.3.2 Grov uaktsomhet	483
19.3 Kontraktshjelperansvar	486
19.3.1 Innledning	486
19.3.2 Personelle begrensninger	487

19.3.3	Nærmere om identifikasjon	491
19.3.4	Kravet om saklig tilknytning	491
19.3.5	Grensen mot organansvaret	493
19.4	Objektivt ansvar med «force majeure»-unntak. Kontrollansvar . .	496
19.4.1	Innledning	496
19.4.2	Lovbestemt kontrollansvar – grunnkrav for ansvarsfritak	498
19.4.3	Nærmere om kontrollkriteriet	506
19.4.4	Videregående ansvar for leverandører o.a. – krav om «dobbel force majeure»	515
19.4.4.1	Innledning	515
19.4.4.2	Kjøpsloven § 27 (2)	516
19.4.4.3	Identifikasjonens utstrekning etter andre bestemmelser	519
19.4.5	Mot et alment kontrollansvar?	521
19.4.6	Kontrollansvar for mangler	525
19.5	Rent objektivt misligholdsansvar	526
19.5.1	Innledning	526
19.5.2	Ansvar for pengemangel	526
19.5.3	Uvitenhet om forpliktelsen	527
19.5.4	Vanhjemmel (rettsmangel)	528
19.5.5	Garantiansvar	532
Kapittel 20	Erstatningsansvar – utmåling	537
20.1	Oversikt over utmålingsprinsippene	537
20.2	Årsakskravet – sondringen mellom positiv og negativ kontraktsinteresse	539
20.3	Adekvanskravet	545
20.3.1	Innledning	545
20.3.2	Innholdet av adekvansregelen	547
20.3.3	Tidspunktet for adekvansvurderingen	551
20.3.4	Casus mixtus	551
20.4	De enkelte tapsposter. Generelt om utmålingen. Diskontering. Grensen mot ikke-økonomisk skade	553
20.4.1	Innledning	553
20.4.2	Ekstraordinære omkostninger	558
20.4.3	Prisforskjell	559
20.4.4	Fortjenestetap	562
20.4.5	Konsekvenstap	563
20.5	Compensatio lucri cum damno	568
20.5.1	Innledning	568
20.5.2	Minimumsbetingelser for berikelsesfradrag	571
20.5.3	Et bedre utgangspunkt – navn på et resultat eller en hovedregel?	574
20.5.4	Misligholdet fører til bortfall av en tapsbringende kontrakt	574

20.5.5	Den legislative begrunnelse for nektelse av fordelsfradrag og de konsekvenser dette må tillegges for det prinsipielle spørsmål	576
20.6	Kreditors innvirkning på erstatningskravet	580
20.6.1	Innledning	580
20.6.2	Tapsbegrensningsplikten	580
20.6.3	Medvirkning til eget tap	584
20.6.4	Aksept av risiko	586
20.6.5	Objektiv egenrisiko	586
20.7	Lempning	587
Kapittel 21 Erstatning for mislighold av pengeforpliktelser		591
21.1	Mislighold av pengeforpliktelser – sanksjonene	591
21.2	Forsinkelsesrente (morarente)	591
21.3	Vilkårene for forsinkelsesrente	594
21.4	Forsinkelsesrentens størrelse	597
21.5	Prosessrente	599
21.6	Rentetap e.l. utover forsinkelsesrenten	599
21.7	Erstatning for annet enn rentetap e.l.	601
21.8	Avsavnsrente	604
21.9	Erstatning for kurstap	606
21.10	Særlige regler i forbrukerforhold	607
Kapittel 22 Antesipert mislighold		609
22.1	Forventet kontraktsbrudd	609
22.2	Detensjonsrett, stansningsrett og rett til å innstille oppfyllelsesforberedelser	610
22.3	Hevningsrett, samt rett til erstatning o.l.	612
Kapittel 23 Brudd på kreditorplikter (kreditormora)		617
23.1	Oversikt	617
23.2	Vilkår for at kreditormora skal inntre	619
23.3	Suspensjon og bortfall av debtors ytelsesplikt ved kreditormora	625
23.4	Debtors omsorgs- og bistandsplikter ved kreditormora	627
23.5	Kreditormora som grunnlag for kontraktsbruddsvirkninger	631
23.5.1	Innledning	631
23.5.2	Dom på medvirkning ved kreditormora	632
23.5.3	Hevningsrett ved kreditormora	635
23.5.4	Erstatningsansvar eller vederlagsøkning ved kreditormora	638
Kapittel 24 Avtaler om misligholdsvirkninger. Ansvarsfraskrivelser. Ansvarsskjerpelser. Konvensjonalbot		642
24.1	Kontraktsfriheten og ulike avtaler om misligholdsvirkninger	642
24.2	Gyldigheten av en ansvarsfraskrivelse	644

24.2.1	Innledning	644
24.2.2	Ansvarsfraskrivelser i teorien	647
24.2.3	Ansvarsfraskrivelser i rettspraksis.	651
24.2.3.1	Grov uaktsomhet	652
24.2.3.2	Betydningsfulle kontraktsbrudd.	654
24.2.3.2.1	Innskrenkende fortolking	654
24.2.3.2.2	Forutsetningssynspunkter	657
24.2.3.2.3	Oppsummering av rettspraksis	658
24.2.4	Avtaleloven § 36	659
24.2.4.1	Innledning	659
24.2.4.2	Status	662
24.3	Ansvarsskjerpelser.	670
24.4	Konvensjonalbøter m.m.	671
 DEL III ALMENE RETTSSPØRSMÅL I FORBINDELSE MED FORPLIKTELSER/KRAV		 677
 Kapittel 25 Oversikt		 679
 Kapittel 26 En del andre grunnlag for forpliktelser (krav) enn kontrakt.		 680
26.1	Innledning	680
26.2	Erstatningsforpliktelser (-krav)	681
26.3	Berikelsesforpliktelser (-krav).	681
26.3.1	Innledning	681
26.3.2	Lovbestemte berikelsesforpliktelser	682
26.3.3	Negotiorum gestio.	683
26.3.4	Ulovbestemte berikelsesforpliktelser	684
26.4	En del andre kravgrunnlag	690
26.4.1	Eiendomsrettsforpliktelser	690
26.4.2	Selskapsvedtaksforpliktelser.	690
26.4.3	Forvaltningsvedtaksforpliktelser.	690
26.4.4	Rettsavgjørelsesforpliktelser	691
26.4.5	Lovforpliktelser (legalforpliktelser)	691
26.5	Hvorvidt alminnelige obligasjonsrettslige regler gjelder for forpliktelser (krav) som ikke har grunnlag i kontrakt	691
26.6	Betingede forpliktelser, opsjonsforpliktelser, løsnings- forpliktelser mv.	692
26.7	Flere forpliktelser med felles grunnlag	692
26.8	Flere grunnlag for samme forpliktelse	693

Kapittel 27 Tilbakebetalings- og tilbakeleveringsforpliktelser (restitusjonsforpliktelser)	694
27.1 Innledning	694
27.2 Restitusjonsforpliktelser ved ugyldige løfter eller avtaler	694
27.3 Restitusjonsforpliktelser ved ugyldige oppfyllelshandlinger	695
27.4 Restitusjonsforpliktelser i henhold til lovbestemmelser	697
27.5 Restitusjonsforpliktelser ved <i>condictio indebiti</i>	700
27.5.1 Innledning	700
27.5.2 Rettstanken bak læren om <i>condictio indebiti</i>	701
27.5.3 Momenter ved vurderingen etter <i>condictio indebiti</i>	705
27.6 Tilbakesøkningskravs gjenstand og omfang	710
Kapittel 28 Regressforpliktelser	712
28.1 Innledning	712
28.2 Regressforpliktelser i solidar skyldforhold	713
28.2.1 Innledning	713
28.2.2 Nærmere om regress i solidar skyldforhold som bygger på kontrakt	715
28.2.3 Nærmere om regress i solidar skyldforhold som har annet grunnlag enn kontrakt	717
28.2.4 Særlig om regress i skyldforhold med mer enn to debitorer	718
28.2.5 Subrogasjon. Særlige rettigheter knyttet til kravet mot den ene debitor	720
28.3 Regressforpliktelser utenfor solidar skyldforhold	723
Kapittel 29 Alternativ oppfyllelse av forpliktelse (datio in solutum)	726
Kapittel 30 Motregning	728
30.1 Innledning	728
30.2 Motregningserklæringen	730
30.2.1 Innledning	730
30.2.2 Hvem som kan motregne	731
30.2.3 Hvem det kan motregnes overfor	733
30.3 Almennelige vilkår for motregning	733
30.3.1 Gjensidighet	733
30.3.2 Motkravet må være et rettslig krav	737
30.3.3 Komputabilitet	739
30.3.4 Motkravet må være forfalt	740
30.3.5 Hovedkravets frigjørelsestid må være kommet	741
30.4 Begrensninger i den almennelige motregningsrett	741
30.4.1 Begrensninger i henhold til avtale o.l.	741
30.4.2 Særlig om bankers motregningsrett	743
30.4.3 Begrensninger i motregningsretten i henhold til lov	750

30.4.4	Spørsmålet om utleggsfrihet begrenser kompensasjonsretten	752
30.4.5	Motregningsadgang foranlediget av utilbørlig opptreden.	753
30.5	Motregning i solidarskyldforhold	754
30.6	Virkninger av motregning	755
Kapittel 31	Deponering	758
31.1	Innledning	758
31.2	Frigjøring av debitor etter deponeringsloven. Forholdet mellom Norges Bank og debitor.	758
31.3	Forholdet mellom Norges Bank og kreditor	760
Kapittel 32	Foreldelse (preskripsjon)	762
32.1	Innledning	762
32.2	Gjenstand for foreldelse	765
32.3	Foreldelsesfrist.	767
32.3.1	Foreldelsesfristens utgangspunkt og utløp	767
32.3.2	Foreldelsesfristens lengde	773
32.3.3	Tilleggsfrister for foreldelse	774
32.4	Avbrytelse av foreldelse	779
32.5	Virkninger av foreldelse	782
32.6	Særlig om virkninger av foreldelse når det er flere skyldnere.	783
Kapittel 33	Preklusjon	785
33.1	Innledning	785
33.2	Preklusivt proklama.	786
33.3	Hvilke krav som rammes av preklusjon	788
33.4	Virkninger av at proklamafristen oversettes.	789
Kapittel 34	Andre endrings- og opphørsgrunner for forpliktelser	791
34.1	Innledning.	791
34.2	Endring eller opphør ved tidsbegrensning	791
34.3	Endring eller opphør ved oppsigelse, hevning mv.	792
34.4	Endring eller opphør ved at en betingelse inntreffer eller faller bort	792
34.5	Endring eller opphør ved opsjon	794
34.6	Endring eller opphør ved avtale	794
34.7	Endring eller opphør ved ettergivelse.	795
34.8	Endringer og opphør ved akkord og annen gjeldsordning	797
34.9	Endring eller opphør ved en personlig debtors død.	797
34.10	Endring eller opphør ved avvikling av en forpliktet juridisk person	798
34.11	Endring eller opphør ved en personlig kreditors død.	799
34.12	Endring eller opphør ved konfusjon (forening av stillingene som debitor og kreditor).	799
34.13	Endring eller bortfall ved passivitet	802

Kapittel 35 Endring eller opphør av forpliktelser med flere solidarisk ansvarlige debitorer	806
35.1 Innledning	806
35.2 Foreldelse av solidarforpliktelse	806
35.3 Preklusjon av solidarforpliktelse	808
35.4 Endring og opphør ved ettergivelse	808
35.5 Endring ved akkord eller annen gjeldsordning	810
35.6 Endring eller opphør ved konfusjon (forening av stillingen som debitor og kreditor)	810
35.7 Kreditors frafallelse av panterett, prioritetsvikelse, henstand	810
Kapittel 36 Krav mot andre enn hoveddebitor	812
36.1 Kausjon (garanti)	812
36.2 Tredjemannspant	813
36.3 Direktekrav basert på mislighold (krav mot hjemmelsmenn o.a.)	814
36.3.1 Oversikt	814
36.3.2 Kontraktskrav	819
36.3.3 Deliktsansvar – rettsbrudd o.a.	831
36.3.4 Ugrunnet berikelse	840
36.3.5 Kombinasjonsgrunnlag	840
36.4 Tredjemanns erstatningsansvar overfor kreditor	841
36.4.1 Innledning	841
36.4.2 Tredjemann påvirker interessen i et kontraktsforhold ved utilbørlig forhold	842
36.4.2.1 Innledning	842
36.4.2.2 Tilskyndelse til mislighold	843
36.4.2.3 Illojal konkurranse	845
36.4.2.4 Svekkelse av debtors betalingsevne	853
36.4.3 En kontraktspart kan ha blitt tapslidende som følge av at hans medkontrahent er blitt påført en person- eller tingsskade	853
36.4.3.1 Innledning	853
36.4.3.2 Skadevolder har skadet en ting hos debitor som kreditors interesse er direkte knyttet til	855
36.4.3.3 Skadevolder har voldt en person- eller tingskade og indirekte rammet kreditor	857
36.4.3.3.1 Alment	857
36.4.3.3.2 Arbeidskontrakter	858
36.4.3.3.3 Skade på ting som er redskap eller instrument for den direkte skadelidtes prestasjon til kreditor	863
36.4.4 Ekspropriasjon hos debitor	864

DEL IV PERSONENDRINGER I FORPLIKTELSES- OG KRAVSFORHOLD.	867
Kapittel 37 Endring i debitorstilling – gjeldsovertakelse.	869
37.1 Adgangen til å endre subjekt bak forpliktelser	869
37.2 Selgerens stilling overfor kjøperen etter gjeldsovertakelse	871
37.3 Kjøperens stilling overfor kreditor etter gjeldsovertakelse	872
37.4 Selgerens stilling overfor kreditor etter gjeldsovertakelse	872
37.5 Omgjøring av salget og andre endringer av salgavtalen	877
37.6 Selgerens og kjøperens stilling overfor kreditor ved kjøperens videresalg.	880
37.7 Andre tilfelle av gjeldsovertakelse	881
37.8 Særlig om gjeldsovertakelse på arveskifte	881
37.9 Nærmere om kreditors stilling overfor ny debitor.	881
Kapittel 38 Endring i kreditorstilling (overdragelse av krav) – alminnelige regler	883
38.1 Alment om endring i kreditorstilling.	883
38.1.1 Behovet for eierskifte mv. til krav.	883
38.1.2 Verdien av et krav	883
38.1.3 Alminnelige regler om eierskifte mv.	884
38.1.4 Lovbestemte begrensninger i adgangen til eierskifte	886
38.1.5 Avtalebestemte begrensninger i adgangen til eierskifte	887
38.1.6 Oppstykking og delvis overdragelse av krav.	888
38.1.7 Særlig om krav etter gjensidig bebyrdende kontrakter	889
38.1.8 Når foreligger det overdragelse, pantsettelse mv.?	890
38.2 Overdragelse (cesjon) og pantsettelse av krav.	891
38.2.1 Innledning	891
38.2.2 Virkninger mellom partene av en overdragelse.	891
38.2.3 Cedentens risiko og ansvar for kravets godhet (bonitas) og eksistens (veritas).	893
38.3 Forholdet mellom cesjonar og debitor.	897
38.3.1 Innledning	897
38.3.2 Hvorvidt cesjonaren på ervervstidspunktet får en annen stilling enn cedenten hadde.	897
38.3.3 Hvorvidt cesjonaren må finne seg i at debitor etter ervert har behandlet cedenten som kreditor.	899
38.4 Forholdet mellom cesjonar og personer som har eldre rett enn cedenten	901
38.5 Forholdet mellom cesjonar og personer som utleder nyere rett fra cedenten	902
38.5.1 Innledning	902
38.5.2 Cesjonarens forhold til cedentens avtaleparter	902
38.5.3 Cesjonarens forhold til cedentens kreditorer.	903

38.6	Forholdet mellom cedent og debitor (cessus)	904
38.7	Factoring	905
Kapittel 39 Endringer i kreditorstilling for krav knyttet til negotiabelt dokument eller registrerte finansielle instrumenter (negotiable krav)		
39.1	Innledning	906
39.1.1	Oversikt	906
39.1.2	Omsetningsgjeldsbrev	908
39.2	Legitimasjon vedrørende negotiable krav	911
39.3	Hva slags eierskifter som kan ha negotiabilitetsvirkninger	912
39.4	Transaksjonen må bygge på legitimasjon	913
39.5	Dokumentet må være overlevert eller omregistrering må ha skjedd	914
39.6	Erververen eller rettighetserververen må være i god tro	914
39.7	Senere transaksjoner	916
39.8	Legitimasjonsvirkninger i forholdet mellom debitor og cesjonar ved negotiable krav (kreativ legitimasjon)	916
39.8.1	Innledning	916
39.8.2	Innsigelser som avskjæres	917
39.8.3	Innsigelser som ikke avskjæres	919
39.8.4	Innsigelser som ikke er lovregulert	919
39.8.5	Særlig om pantobligasjoner	921
39.8.6	Særlig om kausjon og tredjemannspant	921
39.8.7	Særlig om renter og annuiteter	921
39.9	Legitimasjonsvirkninger i forholdet mellom cesjonar og personer som har eldre rett enn cedenten ved negotiable krav (overføringslegitimasjon)	922
39.10	Rettsvern i forholdet mellom cesjonar og andre personer som utleder rett fra cedenten ved negotiable krav	924
39.10.1	Innledning	924
39.10.2	Forholdet til cedentens avtaleparter	924
39.10.3	Forholdet til cedentens kreditorer	925
39.11	Legitimasjonsvirkninger ved oppgjør: hvorvidt kreditor ved negotiable krav må finne seg i at debitor har behandlet en annen som kreditor (kvitteringslegitimasjon)	926
Litteraturforkortelser		928
Domsregister		937
Stikkordregister		952